

Bliksemkind

Over het boek

Auteur: Hans Hagen

Illustrator: Martijn van der Linden

Uitgeverij: Querido

Over de makers

Hans Hagen (1955) is sinds 1987 fulltime schrijver. Daarvoor werkte hij als leraar Nederlands en geschiedenis, bij een theatergroep en bij het kindertijdschrift "Taptoe". Hans werkte mee aan verschillende (school)radio- en televisieprogramma's, onder andere aan "Sesamstraat".

Vijf van de Jubelientjeboeken werden Getipt door de Kinderjury (Nederland).

Hans schrijft ook historische romans en dichtbundels, onder andere met zijn vrouw, Monique Hagen, de bekende bundel "Jij bent de liefste".

Hans kreeg een Gouden Griffel voor "De dans van de drummers", zes Zilveren Griffels, en "Verkocht" werd bekroond met de Woutertje Pieterse Prijs en de Glazen Globe.

Van 2017-2019 was hij samen met Monique Nederlands Kinderboekenambassadeur.

Bron: www.hanshagen.nl

Martijn van der Linden (1979) is een meervoudig bekroond Zeeuwse kunstenaar en illustrator uit Rotterdam. Hij maakt schilderijen, boeken en illustraties voor jong en oud. Zijn boeken verschijnen over de hele wereld en zijn illustraties variëren van surrealistische dierenportretten en landschappen in kleur, tot stijlvolle en humoristische zwart-wittekeningen.

Martijn woont samen met zijn vrouw, kinderboekenschrijfster Maranke Rinck, en hun drie kinderen. Maranke en Martijn maken samen veel vertaalde prentenboeken zoals "Tangramkat", en de succesvolle serie voor jonge lezers: "Bob Popcorn".

Martijn heeft verschillende prijzen gewonnen. Zo won hij in 2016 een Vlag en Wimpel van de Penseeljury en de Woutertje Pieterseprijs voor "Stem op de okapi" (geschreven door Edward van de Vendel) en in 2017 een Gouden Penseel voor "Tangramkat".

In 2021 was er een Zilveren Penseel voor de dichtbundel "Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt", ook geschreven door Edward van de Vendel.

Bron: www.martijnvanderlindenillustrator.nl

1. VOOR HET LEZEN

- Heb je al eens eerder boeken gelezen van Hans Hagen, de auteur? Welke? (voor oudere kinderen: "Yuna's maan", "De dans van de drummers", "Verkocht" of "De reis van Yarim"; voor jongere kinderen: de reeks over Jubelientje, "De Pietotoets", "Post uit Parijs" of bijvoorbeeld de dichtbundels "Jij bent de liefste", "Lichtjes in je ogen" of "Nooit denk ik aan niets")
- Waarover gingen die boeken voor oudere kinderen? (die boeken spelen zich vaak af in een andere cultuur en soms ook in een andere tijd; ...)

- Wat vind je van die andere boeken voor oudere kinderen?
 - Verwacht je dat het verhaal in "Bliksemkind" zich ook afspeelt in een andere cultuur en een andere tijd? Waaruit maak je dat op? (titel en/of omslagillustratie)
 - Hans Hagen heeft dit verhaal gebaseerd op een krantenartikel uit 2009 over een jongen uit Indonesië die mensen kon genezen met een steen. Kennen jullie andere wonderverhalen? (houten Mariabeelden uit Limburg waarbij druppeltjes bloed uit de ogen rollen, die geluk zouden brengen; een meisje uit Jemen dat geneeskrachtige steentjes hilde; de bron in Lourdes met geneeskrachtig water; ...)
-

2. HET VERHAAL

2.1. Korte inhoud

Het meisje Yoko wordt geraakt door de bliksem. Als ze bijkomt is haar haar verschroeit en heeft ze een steen met roze tekens in haar hand. Als de steen nat wordt, kan Yoko daarmee zieken genezen. Eerst haar eigen hoofdpijn, dan de rug van haar oma en al snel alle zieken uit de omgeving. Yoko mag niet meer naar school of spelen, ze moet geld verdienen voor haar arme familie. Eerst is dat nog leuk, maar al snel wil ze wel iets anders dan de problemen van anderen oplossen. En de steen lijkt ook steeds minder goed te werken.

2.2. Cover

- Wat valt je op aan de omslagillustratie? (de figuur op de voorgrond met een zwart shirt, open, zwarte ogen en zwarte haren waarvan een pluk recht overeind staat, met witte tekens erin; de achtergrond met rode lijnen op een geel vlak en een witte bol met stralen rond het hoofd (zon/bliksemschicht?); de dunne, grijze verticale strepen (regen?), de rode letters van de titel; ...)
- Denk je dat de persoon op het omslag het bliksemkind is? Of juist niet?
- Wat kunnen die witte tekens in het haar betekenen? (littekens, tralies, grijze haren; ...) Wat zijn die rode lijnen? (cirkels in water, bergen, duinen, rijstvelden, een muurschildering, ...)
- Spreekt het omslag je aan?

2.3. Personages

- In dit verhaal zijn niet alleen de mensen, maar ook de voorwerpen en de dieren een personage. Welk personage vind jij het belangrijkste in dit verhaal? En hoe komt dat? (Yoko, haar broer Djaja, mama, papa, oma, Rupa, vriendin Gini, of juist de steen, de bliksem, de schaar of de emmer, ...)
- De bliksem geniet ervan om lekker te knallen, het rijstveld is blij met de regen, de radio voelt zich alleen maar een doorgeefluik van mooie liedjes. Wat vind je ervan dat ook voorwerpen en dieren een personage zijn? Vergeet je tijdens het lezen dat zij eigenlijk niet kunnen praten?
- Als het onweer losbarst, reageren Yoko en haar broer Djaja allebei anders. Yoko gaat plat op de grond liggen (pagina 9), Djaja gaat er direct vandoor (pagina 13). Welke reactie vind je verstandiger? Kun je je voorstellen waarom ze zo reageren? (Yoko is bang en gehoorzaam en doet wat haar oma haar altijd verteld heeft; Djaja is bang dat hij door de bliksem geraakt zal worden en weer die pijn zal voelen, dat wil hij voorkomen; ...)
- De steen weet eerst niet wat hem overkomt bij de blikseminslag, hij lag al eeuwen tussen het bamboe. Hoe voelt hij zich daarna? (pagina 44: de steen is verbaasd over de roze vlekjes op zijn lijf, een tattoo van een lotus, en geniet van alle aandacht; pagina 134: de steen heeft genoeg van alle heisa en wil graag weer vrij zijn, hij glipt weg uit Yoko's hand en de lotus verbleekt; pagina 174: de steen heeft geen energie meer om te genezen, hij wordt bedankt door Yoko's moeder en krijgt een ereplek in de hut, hij was echter graag weggegaan uit de hut om weer echt vrij te zijn; ...)
- Ook Yoko voelde zich in het begin heel speciaal met de wondersteen, maar dat verandert als ze merkt dat het werk nooit ophoudt en ze zich gevangen voelt. Wat zie je op de illustratie op pagina 96? (Yoko met haar ogen dicht (in tegenstelling tot de omslagillustratie), allemaal zieke lichaamsdelen die om haar hoofd cirkelen, met steeds kleiner wordende rode cirkels als een soort kolk om haar heen, ...) Vind je dat deze illustratie past bij het gevoel van Yoko? Waardoor komt dat?

- Martijn van der Linden heeft de mensen vooral met krachtige lijnen getekend, een beetje stripachtig; de bliksem, de steen, de hand, de voorvork en het paardje hebben een eigen stijl gekregen. Waarin verschillen de tekeningen van mensen en dingen/dieren van elkaar? En welke overeenkomsten zijn er tussen de illustraties van de dingen? (de steen, het rijstveld, de emmer, ze hebben allemaal een gezicht gekregen; kleurvlakken; grafische elementen van lijnen en patronen; ...) Vind je de verschillende manier van tekenen passen bij de personages? Waar zit dat in?

2.4. Stijl

- Wat valt je op aan de tekst? (korte zinnen, die vaak op een nieuwe regel beginnen, zoals bij een gedicht; opsommingen; herhalingen; beeldspraak; klanken, als je de tekst hardop (aan jezelf) voorleest, hoor je waarschijnlijk het ritme in de tekst, zoals bij een gedicht of een liedje; ...)
 - Kun je een voorbeeld noemen van een beeldspraak die je mooi of grappig vindt? ("Hij vloog als een dronken kikker over het dammetje heen." (p.5); "Razend zwiepten de stengels in het rond, een bos vol driftige zwepen." (p.5); "De pijn lost op als ochtenddauw in de zon." (p.57); "Ik was een ketting van zieken." (p.151); ...)
- Hebben de verschillende personages ook allemaal een eigen stem, zeggen ze de dingen op hun eigen manier? Kun je een voorbeeld noemen? (de bliksem die zich sterk en machtig voelt: "Niemand kan aan mij tippen. De zon niet. Het logge lava van de vulkaan niet. En dat miezerige kaboutervlammetje van de smid... Ik ben feller en witter en sneller." (p.17/18); het rijstveld dat zich stoffig voelt na een lange periode van droogte: "Ik zoog alles op als een spons, ik slikte en slobberde. Al het stof spoelde weg. Al mijn barsten en scheuren, al mijn rimpels liepen vol." (p.24); oma die alleen nog maar op bed kan liggen: "Ik probeerde iets op de schuiven, maar áágh! Wéér zo'n pijscheut van mijn rug naar mijn benen. Als ik bewoog, stond ik in brand." (p.37); ...)
- De illustrator heeft bij elk hoofdstuk niet alleen een paginagrote illustratie gemaakt, maar ook een kleine illustratie: een vignet of karakter. Wat valt je op aan deze kleine illustraties? (het zijn steeds gestileerde/ grafische weergaven van de grote illustratie; ze lijken op Aziatisch schrift; ...)
- Ook bij de grote illustraties heeft de illustrator zich laten inspireren door Aziatische kunst, in het bijzonder door Japanse prentkunst. Welke prent vind je het mooist of het grappigst? Waar zit dat in? (kleur, lijnen, gezicht, sfeer, ...)

2.5. Vertelperspectief / structuur

Hans Hagen laat de start van het verhaal – de blikseminslag – steeds door een ander personage vertellen. Zo ontstaat er enige overlap, maar krijgt de lezer wel precies mee wat er gebeurt. Daarna gaat het verhaal verder en neemt ook steeds weer een ander personage het vervolg voor zijn of haar rekening. Deze structuur wordt een mozaïekverhaal genoemd.

- Wat vind je van het begin van het verhaal? Stoort het je dat er overlap in de verhalen van de verschillende personages zit? Of vind je het juist prettig, omdat je zo een completer beeld krijgt?
- Hoe vind je het om steeds door de ogen van iemand of iets anders te kijken?

2.6. Einde

- In het een-na-laatste hoofdstuk zegt de meester: "In het echt kan veel, maar in verhalen kan meer." Ben je het daarmee eens of oneens?
- Het personage dat als laatste aan het woord komt is de vulkaan. Wat vind je van zijn belofte om misschien weer een lotussteen de lucht in te gooien? Hoop je dat hij dat echt doet, of wil je liever niet dat iemand hetzelfde moet meemaken als Yoko?

2.7. Sfeerschepping

- De auteur heeft voor de structuur van een mozaïekverhaal gekozen, omdat hij het verhaal anders te serieus zou vinden. Ben je het met hem eens of oneens? Voegen de verschillende personages humor toe aan het verhaal? Kun je een voorbeeld noemen? ("Ik herkende haar zodra ze binnenkwam. Die vinnige stem. Dat ongeduldige. Die spetterende gasbellen in het bad, die knetterende drumsolo's. En daarna dezelfde stank als vroeger: kerrie, ei, koriander." (p.132)

3. VERWERKING

MATERIAAL

-
- Wit papier
 - Oost-Indische inkt
 - Penseel
 - Potlood
-
- Maak zelf een tekening bij één van de hoofdstukken uit “Bliksemkind” of kies een illustratie uit één van de andere boeken voor de Leesjury. Schets eerst met potlood een vereenvoudigde weergave van die illustratie alsof het een Aziatisch karakter is, zoals Martijn van der Linden ook heeft gedaan in “Bliksemkind”. Schilder je karakter daarna over met Oost-Indische inkt.
 - Bekijk de video van het Japanmuseum Sieboldhuis over het maken van Japanse prenten: <https://www.youtube.com/watch?v=A0Nz8unxs4k>
 - Neem een voorwerp van thuis mee of neem een voorwerp van thuis in gedachten en schrijf een korte tekst vanuit dat voorwerp.
 - Wat ziet, hoort, ruikt, voelt jouw voorwerp?
 - Hoe beleeft jouw borstel, bijvoorbeeld, een dag in jouw huis?
 - Neem een gebeurtenis van thuis of school in gedachten en schrijf een korte tekst waarin verschillende personages vertellen hoe zij die gebeurtenis ervaren.
 - Bijvoorbeeld: als de meester of juf voorleest, hoe ervaren één of twee leerlingen en de meester/juf dat, hoe is het voor de stoel waarop de meester/juf zit, hoe is het voor het boek dat wordt voorgelezen?
 - Bovennatuurlijke gebeurtenissen worden in de literatuur en schilderkunst magisch realisme genoemd: https://nl.wikipedia.org/wiki/Magisch_realisme#Literatuur. De schilderijen van de Belgische schilder Magritte zijn een beroemd voorbeeld van magisch realisme. Zoek op internet naar schilderijen van Magritte.
 - Wat vind je van deze schilderijen? Wat vind je van de geneeskrachtige lotussteen?
 - Yoko wordt door haar ouders en oma onder druk gezet om de steen te blijven gebruiken en zo geld voor de familie te verdienen.
 - Vind je wel/niet dat dat geld verdienen belangrijker is voor Yoko's familie dan Yoko's welzijn?
 - Hoe zou het voor Yoko prettiger geregeld kunnen worden?
 - Kun je Yoko's werk als kinderarbeid bestempelen? Wat weet je over kinderarbeid?
 - Bekijk de informatie van Unicef over kinderarbeid: <https://www.unicef.nl/ons-werk/kinderarbeid>
 - Bekijk eventueel de video van Het Klokhuis over kinderarbeid: <https://schooltv.nl/video/het-klokhuis-kinderarbeid/>
 - Verder werken rond het boek: kijk voor meer lessuggesties bij “Bliksemkind” op hanshagen.nl en leesbevorderingindeklas.nl.
-

4. VERDER LEZEN

- Kinderen van het drijfzand / Efa Traoré (Leopold, 2022) – magisch realisme
 - Elin / Milouska Meulens en SiouJeng Tsao (ill.) (Volt, 2021) – magisch realisme
 - Mahmood en de Bende van de Tijger / Jan De Leeuw en Noëmi Plateau (ill.) (De Eenhoorn, 2021) – magisch realisme
 - Ze gaan er met je neus vandoor / Ted van Lieshout (Leopold, 2018) – ongebruikelijke personages
 - De meestervervalser / Annemarie Jongbloed (Ploegsma, 2022) – armoede, onder druk gezet worden
 - De eikelvreters / Els Pelgrom (Luitingh-Sijthoff, 2022) – armoede
-